

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
НАВЧАЛЬНО-ТРЕНІНГОВИЙ ЦЕНТР
УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ ТА БІЗНЕСОМ
КАФЕДРИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА АУДИТУ

Облік і оподаткування

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до навчальної практики
для здобувачів вищої освіти освітнього ступеню «бакалавр»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
всіх форм навчання

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
бухгалтерського обліку,
оподаткування та аудиту
протокол №15 від 22 січня 2021 р.

ЧЕРНІГІВ
НУ «Чернігівська політехніка»
2021

Облік і оподаткування: Методичні вказівки до навчальної практики для здобувачів вищої освіти освітнього ступеню «бакалавр» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» всіх форм навчання / Укладачі: Сидоренко О.О., Клименко Т.В. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2021. 23 с.

Укладачі: **Сидоренко Олександр Олексійович**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Клименко Тетяна Вікторівна, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Відповідальний за випуск: **Юрченко Марина Євгеніївна**,
завідувач кафедри бухгалтерського обліку,
оподаткування та аудиту, к.ф.-м.н., доцент

Рецензент: **Гоголь Тетяна Анатоліївна**, доктор економічних наук, професор,
професор кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

© НУ «Чернігівська політехніка,
кафедра бухгалтерського обліку,
оподаткування та аудиту, 2021

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Зміст і послідовність виконання завдання навчальної практики	6
2. Вибір варіанта завдання навчальної практики	7
3. Вимоги до оформлення звіту навчальної практики	10
4. Критерії оцінювання звіту навчальної практики	10
Список рекомендованих джерел	12
Додатки	14
Додаток А. Бланк титульної сторінки	14
Додаток Б. Форма Журналу реєстрації господарських операцій	15
Додаток В. Форма повної шахової оборотно-сальдової відомості	16
Додаток Г. Баланс (Звіт про фінансовий стан)	17
Додаток Д. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)	19
Додаток Е. Аналітичні таблиці для аналізу фінансового стану підприємства	21

ВСТУП

В сучасних умовах господарювання, які характеризуються невизначеністю, що породжує різного роду ризики, важливого значення для ефективного управління суб'єктом господарювання набуває повна, правдива та неупереджена інформація, яку одержується безпосередньо з даних бухгалтерського обліку.

Бухгалтерський облік – процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень. Бухгалтерський облік є системою суцільного, безперервного, взаємопов'язаного та суворо документального спостереження і контролю за господарською діяльністю (як у грошовій, так і у натуральній формах) підприємства, установи, організації.

Належна організація на підприємстві обліку є основою для реалізації функції контролю і аналізу господарської діяльності. Облік повинен забезпечити повсякденний контроль за правильним і цільовим використанням коштів, матеріальних та інших ресурсів, їх збереженням, а також на підставі результатів аналізу сприяти прийняттю ефективних і своєчасних управлінських рішень, спрямованих на покращення фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання.

Виконання завдань навчальної практики є елементом практичної підготовки здобувачів вищої освіти, яка проводиться у процесі вивчення циклу дисциплін професійної підготовки.

Мета навчальної практики полягає у закріпленні та поглибленні теоретичних знань і оволодінні здобувачами вищої освіти практичними навичками з бухгалтерського обліку через імітаційну модель функцій бухгалтера підприємства шляхом вирішення комплексної задачі.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти мають оволодіти наступними компетентностями:

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 01).

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 02).

Здатність працювати в команді (ЗК 03).

Здатність працювати автономно (ЗК 04).

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 08).

Знання та розуміння галузевих норм і правил, а також необхідного рівня індивідуального та колективного рівня безпеки у надзвичайних ситуаціях, здатність проявити ініціативність, відповідальність та навички безпечної діяльності відповідно до майбутнього профілю роботи (ЗК 17).

Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення

стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці (СК 01).

Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення (СК 03).

Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень (СК 05).

Здатність до професійного самовдосконалення. Здатність підтримувати належний рівень знань з обліку та оподаткування, постійно підвищувати свою професійну підготовку. Розуміння складових нормативно-правового забезпечення обліку та оподаткування, його мінливості та спроможність відстежувати його зміни та самонавчатися (СК 12).

Здатність застосовувати базові знання щодо бухгалтерського обліку в різних видах економічної діяльності (СК 13).

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні мати такі програмні результати навчання:

Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств (ПР 02).

Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень (ПР 04).

Володіти методичним інструментарієм обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування господарської діяльності підприємств (ПР 05).

Розуміти особливості практики здійснення обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування діяльності підприємств різних форм власності, організаційно-правових форм господарювання та видів економічної діяльності (ПР 06).

Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації (ПР 08).

Визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні підприємств різних організаційно-правових форм власності (ПР 11).

Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі, дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття (ПР 17).

Методичні вказівки включають короткі пояснення щодо вибору варіантів вихідних даних і змісту роботи, порядок виконання та оформлення звіту, список рекомендованих нормативних документів і навчальних матеріалів.

1. Зміст і послідовність виконання завдання навчальної практики

Зміст виконання завдання полягає у формуванні теоретичних знань і практичних навичок у здобувачів вищої освіти з питань бухгалтерського обліку та аналізу господарської діяльності підприємств.

Виконане завдання навчальної практики має бути оформлено у вигляді звіту, який складається із послідовно розташованих структурних елементів:

- титульна сторінка;
- зміст;
- вступ;
- практична частина (складається з двох розділів: перший – вирішення наскрізної задачі з бухгалтерського обліку, другий – аналіз фінансового стану підприємства на основі даних фінансової звітності);
- список використаних джерел;
- додатки.

Пропонується така послідовність виконання завдання навчальної практики:

- 1) ознайомитись з вихідними даними та вимогами до вирішення задачі;
- 2) скласти початковий баланс;
- 3) за кожною господарською операцією визначити кореспонденцію рахунків (оформити у вигляді Журналу обліку господарських операцій (додаток Б));
- 4) для кожної господарської операції визначити перелік первинних документів, якими ця операція буде оформлена та заповнити по одному документу на вибір здобувача вищої освіти;
- 5) скласти повну оборотну шахову відомість (бланк наведено у додатку В) та на її підставі – скласти баланс (бланк наведено у додатку Г) та звіт про фінансові результати (приклад наведено у додатку Д);
- 6) оформити таблиці за результатами розрахунку основних показників фінансового стану підприємства, навести їх аналіз, надати оцінку та рекомендації щодо підвищення ефективності його діяльності (Додаток Е).

2. Вибір варіанта завдання навчальної практики

Варіант завдання навчальної практики здобувача вищої освіти представляє собою вихідні дані, наведені в таблиці 2.1. Усі дані, окрім вступного балансу, повинні бути збільшені на дві останні цифри номеру залікової книжки. Здобувач з непарною останньою цифрою залікової книжки обирає перший варіант завдання, а з парною – другий.

Таблиця 2.1 – Вихідні дані завдання навчальної практики, грн

Залишки на рахунках на початок місяця	Варіант	
	1	2
1. Наявність основних засобів, з них: будівлі і споруди	80000	50000
машини і обладнання	60000	20000
транспортні засоби	60000	40000
інструменти, прилади та інвентар	10000	12000
2. Знос основних засобів:		
будівель і споруд	60000	20000
машин і обладнання	30000	10000
транспортних засобів	30000	10000
інструменти, прилади та інвентар	5000	6000
3. Матеріали	6800	7000
4. Малоцінні швидкозношувані предмети	3100	3500
5. Товари	14000	10000
6. Розрахунковий рахунок	25000	20000
7. Зобов'язання підприємства з фінансової оренди	1000	2500
8. Заборгованість бюджету з податку на прибуток	14300	10180
9. Заборгованість бюджету з ПДВ	500	580
10. Заборгованість працівникам з оплати праці	1050	870
11. Заборгованість з Єдиного соціального внеску	2850	950
12. Статутний капітал	211300	197400
13. Резервний капітал	1500	1200
16. Нерозподілений прибуток	8000	7000
17. Довгостроковий депозит у банку	3500	3000
18. Заборгованість постачальникам	1000	500
21. Резерв для забезпечення відпусток	1000	2500
22. Короткострокові фінансові інвестиції	100	210
23. Кошти у касі	5000	3970
24. Кошти на поточному рахунку	100000	100000

Таблиця 2.2 – Господарські операції протягом звітного періоду, грн

Господарські операції	Варіант	
	1	2
1	2	3
1. Відвантажено покупцю товари зі складу на суму з ПДВ (реалізовано всі товари, які були на складі)	70000	78000
2. Виписано зі складу матеріали у відділ збуту	1000	1500
3. Виписано зі складу МШП в бухгалтерію	80	40
4. Придбано товар за передоплатою на суму з ПДВ	6000	9000
5. Придбано товар за післяплатою на суму без ПДВ	2000	3000
6. Відпущено під короткостроковий вексель придбаний раніше товар на суму з ПДВ	35000	45500
7. Виявлено нестачу комп'ютера, який використовували у відділі збуту. Первісна вартість комп'ютера 10000 грн, раніше нарахований знос у розмірі 20% первісної вартості. Винна особа не знайдена	?	?
8. Оплачений поточний ремонт комп'ютера, який використовується в бухгалтерії, ремонт здійснено неплатником ПДВ, оплата – після виконання ремонту	600	400
9. Видано комерційному директору кошти під звіт	200	150
10. Одержано кошти за раніше отриманим векселем	?	?
11. Одержано готівку в банку	1500	1000
12. Сплачено за телефонні переговори, сума з ПДВ	280	180
13. Закуплено та введено в експлуатацію принтер на суму з ПДВ	6000	6600
14. Закуплено програму «1С: Підприємство» на суму з ПДВ	8860	8720
15. Покладено на депозит в банк кошти на 2 роки	1000	1500
16. Перерахована заборгованість на початок періоду з податку на прибуток	?	?
17. Перерахована заборгованість на початок періоду з Єдиного соціального внеску	?	?
18. Перерахована заборгованість на початок періоду з ПДВ	?	?
19. Перераховано заборгованість постачальникам	?	?
20. Нараховано зарплату, ЄСВ, утримання за підрозділами: <i>Бухгалтерія:</i> головний бухгалтер Петров П.П.	9000	8500
бухгалтер Ващенко А.П. (мати трьох дітей – 4, 7 та 11 років)	6500	6400

Закінчення табл. 2.2

1	2	3
Відділ збуту: старший менеджер Левко С.В.	6100	6600
менеджер Юсик Я.Т. (Герой України)	6600	6550
Бібліотека: бібліотекар Сивий О.В.	6147	6840
Управлінському персоналу (крім бухгалтерії): директор Степанов В.В. (інвалід II групи)	9000	8100
заступник директора Чалий Н.В.	8570	7490
21. Нараховані лікарняні бухгалтеру (зарплата за попередні 12 місяців становить 89000 грн + дві останні цифри залікової книжки , людина хворіла 5 календарних днів, страховий стаж 10 років)	?	?
22. Виплачена зарплата за підрозділами	?	?
23. Виплачені лікарняні	?	?
24. Нараховано амортизацію основних засобів, що використовуються у:	?	?
бухгалтерії – 20 %		
відділі збуту – 40 %	?	?
бібліотеці – 10 %	?	?
дирекції – 30%	?	?
25. Реалізовано 31 грудня автомобіль на суму з ПДВ	64000	55000
первісна вартість реалізованого транспортного засобу	50000	35000
знос реалізованого транспортного засобу	27000	9500
26. Нараховано та сплачено податок на прибуток	?	?
27. Здійснено закриття доходів та витрат	?	?
28. Визначено нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	?	?

При виконанні завдання необхідно врахувати наступні умови:

- знос основних засобів нараховується прямолінійним методом з розрахунку 20 років корисного використання всіх об'єктів;
- податки та збори нараховуються відповідно до чинного законодавства станом на час виконання завдання (станом на 1 січня 2021 року розмір податків та зборів був наступним: податок на прибуток – 18%, податок на доходи фізичних осіб – 18%, військовий збір – 1,5%, ПДВ – 20%, ЄСВ – 22%).

Аналіз фінансового стану підприємства

Здобувач вищої освіти має оцінити рівень та динаміку основних фінансово-економічних показників, які характеризують економічний потенціал підприємства. За результатами проведеного дослідження необхідно зробити відповідні висновки та розробити рекомендації щодо покращення фінансового стану підприємства.

3. Вимоги до оформлення звіту навчальної практики

Звіт навчальної практики оформлюється в друкованому вигляді та розміщується в системі дистанційного навчання Moodle.

Мають бути дотримані наступні вимоги до оформлення звіту: шрифт – Times New Roman; розмір шрифту – 14 пунктів (в таблицях 10-14 пунктів); відстань між рядками – 1,0 інтервал; параметри сторінки – формат А4; розташування – книжкове (для шахової оборотно-сальдової відомості – альбомна); поля: ліве та верхнє – 25 мм, нижнє – 20 мм, праве – 15 мм.

На початку звіту розміщується титульний аркуш за встановленою формою із зазначенням виконавця, групи, наукового керівника та інших відомостей (бланк наведено в Додатку А). За титульним аркушем наводяться послідовно: зміст звіту, вступ, основна частина роботи, список використаних джерел, додатки.

Вступ, практичний розділ, список використаних джерел, додатки починаються з нової сторінки.

На всі таблиці повинні бути посилання у роботі. При оформленні таблиць слід пам'ятати, що таблиці розташовують безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються, або на наступній сторінці.

Таблиці нумеруються послідовною подвійною нумерацією арабськими цифрами (за винятком додатків), де перша цифра – номер розділу, а друга – номер таблиці за порядком, наприклад: «Таблиця 2.1».

Якщо таблицю необхідно розділити на 2 сторінки, то слово «Таблиця __» вказують один раз зліва над першою частиною таблиці, на наступних сторінках зазначають «Продовження таблиці __» або «Кінець таблиці __» із наведенням номера таблиці.

Якщо при виконанні завдання наводяться формули, то вони повинні бути пронумеровані та набрані за допомогою редактора формул MS Equation.

Список використаних джерел має бути оформлений згідно вимог ДСТУ 8302 : 2015 «Бібліографічне посилання Загальні положення та правила складання».

4. Критерії оцінювання звіту навчальної практики

Навчальна практика передбачає самостійне виконання здобувачами вищої освіти визначеного завдання на основі вивчення фахових літературних джерел і періодичних видань, нормативно-правових актів, лекційних і практичних матеріалів.

Завдання виконується у відповідності з цими Методичними вказівками і включає документування та узагальнення господарських операцій, складання фінансової звітності, проведення фінансового аналізу діяльності підприємства.

Звіт з навчальної практики підлягає захисту у керівника і оцінюється за 100-бальною шкалою (таблиця 4.1).

Таблиця 4.1 – Шкала оцінювання навчальної практики: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
66-74	D	задовільно
60-65	E	
0-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

Критеріями оцінювання Звіту є:

- самостійність виконання роботи;
- чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного завдання;
- правильність і точність виконаних здобувачем вищої освіти розрахунків;
- використання необхідних нормативно-правових актів, навчальної літератури;
- дотримання відповідних умов посилання на використані джерела;
- відсутність орфографічних і синтаксичних помилок;
- правильне оформлення звіту відповідно до державних стандартів (при значних відхиленнях від встановлених вимог робота може бути взагалі не допущена до захисту, або це суттєво вплине на загальну оцінку) та ін.

Таблиця 4.2 – Критерії оцінювання звіту з навчальної практики

Критерії оцінювання	Кількість балів
Своєчасність здачі Звіту (останній день навчальної практики згідно графіку) та якість його оформлення у відповідності до ДСТУ	20
Правильність виконання завдань Звіту	40
Повнота відповіді на запитання під час захисту Звіту	40
Всього	100

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативні акти

1. Господарський кодекс України: Кодекс від 16 січ. 2003 р. №436-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання Загальні положення та правила складання. [Чинний від 2016.07.01]. Вид. офіц. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с. (Інформація та документація).
3. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затв. наказом М-ва фінансів України від 30 лист. 1999 р. №291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/ru/z0893-99#top>
4. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності: затв. наказом М-ва фінансів України від 28 бер. 2013 р. №433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13/conv>
5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затв. наказом М-ва фінансів України від 07 лют. 2013 р. №73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>
6. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом М-ва фінансів України від 30 лист. 1999 р. №291 URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0893-99>
7. Податковий кодекс України : Кодекс від 02 груд. 2010 р. №2755-VI. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: затв. наказом М-ва фінансів України від 31 бер. 1999 р. № 87. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>.
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: затв. наказом М-ва фінансів України від 31 січ. 2000 р. №20. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: затв. наказом М-ва фінансів України від 29 лист. 1999 р. № 290. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0860-99>
11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : затв. наказом М-ва фінансів України від 31 груд. 1999 р. № 318. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0027-00>
12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : затв. наказом М-ва фінансів України від 27 квіт. 2000 р. № 92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0288-00>
13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи»: затв. наказом М-ва фінансів України від 18 жовт. 1999 р. № 242. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0750-99>
14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: затв. наказом М-ва фінансів України від 20 жовт. 1999 р. № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0751-99>

15. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 лип. 1999 р. №996-XIV. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

16. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 лип. 1999 р. №996 XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

Навчальна література

1. Берест М.М. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 164 с.

2. Блакита Г.В., Ромашевська Н.О. Бухгалтерський облік. Практикум. Навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 152 с.

3. Бухгалтерський облік, контроль і аналіз: проблеми теорії та методології: монографія / [Бутинець Ф. Ф. та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Ф.Ф. Бутинця; Нац. акад. статистики, обліку і аудиту, Вінниц. фін.-екон. ун-т, Житомир. наук. бух. шк. Київ, 2013. 604 с.

4. Гудзь Н.В., Денчук П.Н., Романів Р.В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 424 с.

5. Звітність підприємства : підручник. / [М. І. Бондар, Ю. А. Верига, М.М. Орищенко та ін.]. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 570 с.

6. Кальченко О.М., Шишкіна О.В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Чернігів : Брагинець О.В., 2018. 522 с.

7. Ковальчук Т.М. Бухгалтерський облік (теорія) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2012. 535 с.

8. Кондрюк Л.В. Фінансовий облік : навч. посібник. Кам'янець-Подільський: Медобори-2006, 2011. 319 с.

9. Лень В.С. Фінансовий облік: навч. посібн. Київ: ВЦ «Академія», 2011. 608 с.

10. Лень В.С., Гливенко В.В. Бухгалтерський облік в Україні. Основи та практика: навч. посіб. / за ред. В.С. Лєня. Вид. 4-те. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012. 752 с.

11. Мягкова О.В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. Київ: КиМУ, 2013. 366 с.

12. Наумова Л.М., Антонова І.А. Бухгалтерський облік (теорія, практика) : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Миколаїв: Швець В.Д., 2014. 463 с.

13. Садовська І.Б., Божидарнік Т.В., Нагірська К.Є. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 688 с.

14. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський (фінансовий) облік, оподаткування і звітність : підручник. 6-те вид. допов. і перероб. Київ: Алерта, 2013. 982 с.

15. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / М.Р. Лучко, С.М. Жукевич, А.І. Фаріон. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. 304 с.

16. Шара Є.Ю. Фінансовий облік I: навч. посіб. Київ Видавництво «Центр учбової літератури», 2016. 336 с.

17. Шара Є.Ю. Фінансовий облік II: навч. посіб. Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2016. 308 с.

ДОДАТОК А

Бланк титульної сторінки

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
НАВЧАЛЬНО-ТРЕНІНГОВИЙ ЦЕНТР
УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ ТА БІЗНЕСОМ
КАФЕДРИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА АУДИТУ

ЗВІТ З ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

Залікова книжка здобувача вищої освіти № _____

Варіант вступного балансу завдання _____

Здобувача вищої освіти ОС «бакалавр»
галузі знань 07 «Управління та
адміністрування»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
ОПП «Облік і оподаткування» або
«Фіскальне адміністрування та митна
справа»
групи _____

_____
Прізвище, ім'я, по-батькові

Керівник:

_____
Прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання

ЧЕРНІГІВ – 202_

ДОДАТОК Г

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на _____ р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000		
первісна вартість	1001		
накопичена амортизація	1002		
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010		
первісна вартість	1011		
знос	1012		
Інвестиційна нерухомість:	1015		
первісна вартість	1016		
знос	1017		
Довгострокові біологічні активи:	1020		
первісна вартість	1021		
накопичена амортизація	1022		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Гудвіл	1050		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095		
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		
Виробничі запаси	1101		
Незавершене виробництво	1102		
Готова продукція	1103		
Товари	1104		
Поточні біологічні активи	1110		
Векселі одержані	1120		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
з нарахованих доходів	1140		
із внутрішніх розрахунків	1145		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165		
Готівка	1166		
Рахунки в банках	1167		
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195		
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300		

Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401		
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Емісійний дохід	1411		
Накопичені курсові різниці	1412		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420		
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Інші резерви	1435		
Усього за розділом I	1495		
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Пенсійні зобов'язання	1505		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521		
Цільове фінансування	1525		
Благодійна допомога	1526		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Векселі видані	1605		
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610		
за товари, роботи, послуги	1615		
за розрахунками з бюджетом	1620		
за у тому числі з податку на прибуток	1621		
за розрахунками зі страхування	1625		
за розрахунками з оплати праці	1630		
за одержаними авансами	1635		
за розрахунками з учасниками	1640		
із внутрішніх розрахунків	1645		
за страховою діяльністю	1650		
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690		
Усього за розділом III	1695		
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800		
Баланс	1900		

ДОДАТОК Д

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за _____ рік

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		
Чисті зароблені страхові премії	2010		
Премії підписані, валова сума	2011		
Премії, передані у перестраховання	2012		
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050		
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		
Валовий: прибуток	2090		
Валовий: збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120		
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2130		
Адміністративні витрати	2130		
Витрати на збут	2150		
Інші операційні витрати	2180		
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240		
Дохід від благодійної допомоги	2241		
Фінансові витрати	2250		
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270		
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		
Чистий фінансовий результат: збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500		
Витрати на оплату праці	2505		
Відрахування на соціальні заходи	2510		
Амортизація	2515		
Інші операційні витрати	2520		
Разом	2550		

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

ДОДАТОК Е
Аналітичні таблиці для аналізу фінансового стану підприємства

Таблиця 2.1 – Аналітична таблиця динаміки складу та структури майна підприємства

Стаття активу	Станом на: (тис. грн)		Питома вага, %		Відхилення (+, -)		
	на поч. року	на кін. року	на поч. року	на кін. року	абсол., тис. грн	відносне, %	у питомій вазі, %
1	2	3	4	5	6 = 3 – 2	7 = 3/2 × 100 - 100	8 = 5 – 4
1. Необоротні активи							
1.1. Нематеріальні активи							
1.2. Основні засоби							
1.3. Довгострокові фінансові інвестиції							
1.4. Довгострокова дебіторська заборгованість							
1.5. Інші необоротні активи							
2. Оборотні активи							
2.1. Запаси							
2.2. Дебіторська заборгованість							
2.3. Поточні фінансові інвестиції							
2.4. Грошові кошти							
2.5. Витрати майбутніх періодів							
2.6. Інші оборотні активи							
3. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття							
Всього майна							

* у разі, якщо елемент відсутній, то він може бути видалений з таблиці

Таблиця 2.2 – Аналітична таблиця динаміки складу та структури джерел фінансування підприємства

Стаття пасиву	Станом на: (тис. грн)		Питома вага, %		Відхилення (+, -)		
	на поч. року	на кін. року	на поч. року	на кін. року	абсол., тис. грн	відносне, %	у питомій вазі, %
1	2	3	4	5	6 = 3 - 2	7 = $\frac{3}{2} \times 100 - 100$	8 = 5 - 4
1. Власний капітал							
1.1. Зареєстрований капітал							
1.2. Резервний капітал							
1.3. Додатковий капітал							
1.4. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)							
1.5. Інші складові власного капіталу							
2. Довгострокові зобов'язання і забезпечення							
3. Поточні зобов'язання і забезпечення							
3.1. Короткострокові кредити банків							
3.2. Поточна кредиторська заборгованість							
3.3. Доходи майбутніх періодів							
3.4. Інші поточні зобов'язання							
4. Зобов'язання пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття							
Всього джерел							

* у разі, якщо елемент відсутній, то він може бути видалений з таблиці

Таблиця 2.3 – Аналітичний баланс для оцінки ліквідності майна підприємства

Активи	Станом на: (тис. грн)		Пасиви	Станом на: (тис. грн)		Платіжний надлишок (+) або нестача (-), тис. грн		Відсоток покриття зобов'язань, %	
	на поч. року	на кін. року		на поч. року	на кін. року	на поч. року (2-5)	на кін. року (3-6)	на поч. року (2/5×100)	на кін. року (3/6×100)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Найбільш ліквідні А1			Найбільш термінові П1						
Швидко реалізовані А2			Короткострокові П2						
Повільно реалізовані А3			Довгострокові П3						
Важко реалізовані А4			Постійні П4						
БАЛАНС			БАЛАНС						

Таблиця 2.4 – Динаміка показників ліквідності підприємства

Показники	На початок року	На кінець року	Абсолютне відхилення
Власний оборотний капітал, тис. грн			
Коефіцієнт абсолютної ліквідності			
Коефіцієнт проміжної ліквідності			
Коефіцієнт покриття			

Таблиця 2.5 – Динаміка показників фінансової стійкості підприємства

Показники	На початок року	На кінець року	Абсолютне відхилення
Коефіцієнт автономії			
Коефіцієнт співвідношення позикового та власного капіталу			
Коефіцієнт мобільності власного капіталу			
Коефіцієнт накопичення зносу			
Коефіцієнт реальної вартості майна			
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів (мобільності)			
Коефіцієнт мобільності активів			